http://rcin.org.pl

http://rcin.org.pl

LIST

Iaśnie Wielmożnego Imći Pana Gráffa
Oſtermanna Miniſtra Gabinetu

IMPERATOROWEY

JeyMći Roſſyiſkiey,
Kawalera Jey Orderow &c. &c.

Do
NAYWYZSZEGO

WEZYRA

PORTY OTTOMANSKIEY
dnia 12. Kwietnia Roku 1736. piſany,
Diſſenſye między temi dwiema Dworami zachodzące
WYRAZAIĄCY,
z Roſſyiſkiego Oryginału przetłomaczony.

http://rcin.org.pl

XVIII. 2. 839.

http://rcin.org.pl

Wiadomo całemu Swiatu, partykularnie iednak Przeświętney Porćie Ottomańskiey, z iaką wiernością y nigdy nienaruszoną obserwancyą Monarchia Rossyiska, z Strony swoiey, dawnych z pomienioną Portą dotrzymywała Traktatow, osobliwie iednak ostatni wiecznego Pokoiu *Sacrosanctè* zachowała.

Porta zaś Ottomańska przeciwnie sobie z Potencyą Rossyiską postąpiła, kiedy nie tylko iawną Traktatow tychże uczyniła konwulsyą; ale też wielkie ruiny, kraiu zpustoszenie, naiazdy, y inne leżye *inferiùs* specyfikowane poczyniła.

Traktat Pokoiu Roku 1700. zkonkludowany *& solennissimè* przez Possow Pełnomocnych z obudwu Stron (*juxta antiquam praxim Duorum Imperiorũ*) delegowanych potwierdzony nie długo trwał.

http://rcin.org.pl

Wiedźieć każdy może; iako Porta Ottomańská widząc Roſſyiſkie Państwo w nieſzczęśliwą woynę zawikłáne, teyże okázyi dlá Intereſſu ſwego zażyła, *& ſine ulla cauſa* namieniony Traktat zgwałćiła, y w Monarchią Roſſyiſką *vi apertâ* wtargneła.

Pomieniona zaś woyná obudwu Stron, przez pokoy wieczny nád Prutem zkonkludowany zakończyć ſię miała, Roſſya zaś *rationabiliter* ſpodźiewać ſię mogła, że Porta Ottomańſka Traktatu dla ſiebie tak pożytecznego przez ktory Poſſeſſyą Azoffa, (ktore Miaſto przed dawnemi czaſy zawſze do Roſſyi należało) orrzymała, nienaruſzenie dotrzyma, ná ktore kondycye Monarchia Roſſyiſka z cyrkumſtancyi tamtych czaſow pozwoliła. Ale iednak dewaſtacye y ſzkody nienadgrodzone Roſſyi *in ſubſequens* poczynione iáwnie pokazały płonną nadźieię *non temerandæ pacis*.

Wniepamięć puſzczam inne niedyſkretne pretenſye ná ſłabym wſpieraiące ſię fundamencie, ktore Porta Ottomańſka zaraz po zawartym Pokoiu poczyniła, ktorych większa część regulowała ſię *ad res & negotia*, ktore bynaymniey do Porty nie należały.

Tego iednak zapomnieć niemogę ażebym

J.

http://rcin.org.pl

J.WW.MM. Panu *quàm ſuccinctiſſimè* y według daty czaſu, *actiones è diametro* Traktatowi Pokoiu *oppoſitas* reprezentować niemiał, *quo auſu*, uſtawiczne naiazdy *& hoſtilitates apertæ* bezprzeſtannie po Traktacie w Adryanopolu zawartym od Porty popełnione były, przez ktore Roſſya nie wypowiedziane ſzkody ponioſła.

Roku 1713. Tatarowie, Turcy, y Narody *in vicinijs* Miáſta Azoffa mięſzkaiący pod Kommendą Murſow mianowicie Nuradyna y Araſlambeka, tudzież Sołtana, Mambet, Araſzeht y Murſow Urak, Raſlan, Nanſchy y Eytymir Adſchy, w niektore Prowincye Roſſyiſkie *ad* Gubernia Cazan & Woronicz należące wtargneli, wiele Miaſteczek, Wśi, Kościołow y ná kilka tyśięcy Domow popalili, więcey niż dwa tyśiące obywatelow zabili, 14340. ludźi w niewolą, konie, y bydła rogatego wiele zabrali, nie rachuiąc mobilia y innſzych rzeczy więcey niż Summę 500000. Rublow wynoſzących.

Roku 1714. Ciż Tatarowie y mięſzkaiący o koło Azoffa podobną iako y Roku przeſzłego uczynili inwazyą, w Czaryczyniu w Ziemi Kozakow Duńſkich, *& in Territorio* Charkow y Izum, zabiiaiąc

http://rcin.org.pl

iąc y wniewolą zabieraiąc ubogich Obywatelow y całą Ziemię ogniem niſzcząc y krwią napełniaiąc.

Roku 1715. Mambet Bey uderzył ná Kozakow Duńſkich, y Tatarowie z Krymu wpadli w Prowincye Charkowſkie y Izumſkie.

Deli Sułtan Syn Haná Krymſkiego, z puſtoſzywſzy Powiaty Czaryczyńſkie, obrocił ſię ku Aſtrakanowi, gdźie okrućieńſtwa nieſłychane popełnił, cały Kray zruynował, Jnwentarze *ſupellectilia & ſubſtantias Incolarum* pozabierał, Tyśiąc dwieśćie dwadźieścia Familij Tatarſkich z Tabunu y Jazaſſyi z Ich Murſami, y tyś ąc drugich Familij Tatarow z Elmurſa y Sułtana Mambeck, Murſa, poddanych Roſſyiſkiego Pańſtwa z ich Zonami, Dźiećmi, bydłem, y ſprzętami wniewolą zabrał;

Zkąd potym nieſpodźianie ná Ajucka Hana Kałmuckiego do Pańſtwa Roſſyiſkiego należącego uderzył, iego Uluſſow zruynował, z Kubana 10300. Familij Kałmuckich z Jeczana y Embellaka w niewolą zabrał, ktorych częśćią do Krymu, częśćią ku Dnieſtrowi zaprowadźił, gdźie ieſzcze na dokument iawnie zgwałconego Pokoiu do tych czas *commorantur.*

Roku

http://rcin.org.pl

Roku 1716. Tatarowie, Turcy, y mięſzkaiący około Azoffa takież exceſſa popełnili uderzywſzy na Prowincyą Dmitrow do Juryſdykcyi Woroniec-kiey należącą z drugiey ſtrony Tombowa, gdźie wiele Miaſteczek Duńſkich y inſzych w Prowincyach Charkow y Izum leżących zruynowali y wiele krwi niewinney rozlali.

Repreſentacye poważne y częſto powtorżone z ſtrony Roſſyiſkiego Państwa, dlá tych inkurſyi nieprzyiacielſkich y rabunkow uczynione, ani liſt Ceſarza Piotra Pierwſzego Sławney pamięći do Sułtana ſamego piſany, áby ſatisfakcya prędka dla tychże wiolencyi uczyniona była, bez ſkutku pożądanego były, y tak małą u Porty Ottomańſkiey ználazły wagę, że Roku 1717. w Prowincyach Charkow y Izum *eædem hoſtilitates* znowu ſię zaczęły, gdźie Deli Sułtan Syn Chaná Krymſkiego z licznym Woyſkiem Tatarow, Turkow, Obywatelow Azowſkich y innych Narodow wpadſzy áttakował Miaſta Czaryczyn, Penſa, Sinbirſk, Saratoff, Inſara, Petrowſk, Lamow, y inſze Fortece gwałtem wzięte zruynował, y popalił *totamq; circumjacentem devaſtavit terram*, y zabiwſzy wiele ubogich Ziemianow *omnis ætatis*, áni Dźiećięćiu w kolebce nie

fol-

http://rcin.org.pl

folguiąc, ná oſtatek więcey niż 30000. ludźi w niewolą zabrał, przez co Roſſyiſkiey Monárchij Millionowe poczynił ſzkody. Piſał o to powtornie Ceſarz Piotr I. do Sułtana, ále z takimże płonnym ſkutkiem iako y pierwſzy raz.

Roku 1718. Tenże Deli Sułtan przybliżył ſię z woyſkiem kilku tyśięcy Turkow y Tatarow zebranym do Miaſta Czerkaſkoi maiąc intencyą na nie nieſpodźianie uderzyć. Wiele w ten czas Kozakow y Kałmukow z Jurtka częśćią zabito, częśćią w niewolą wźięto y bydła wiele y Dobr Obywatelom tamecznym pobrano. Tegoż Roku y czaſu, inſza Kupa Tatarow z Krymu y z Kubana takąż inwazyą w Powiećie Kazanſkim y w Prowincyach Charkow y Izum uczyniła.

Wſzyſtkie te *hoſtilitates in Annis ſequentibus* iáko to 1719. 1720. 1721. & 1722. większą śiłę brały, kiedy w te czaſy Turcy y Tatarowie bez przeſtanku w Ziemię Czernojarſką y w Prowincyę Charkow, Izum, Połtawa, Mirogrod y Achtir wtargneli y one, y Miáſta Bachmut y Torr popuſtoſzyli, iednakowe *veſtigia* okrućieńſtwa tak iáko y przeſzłych lat wſzędźie zoſtawuiąc.

W ten

http://rcin.org.pl

W ten czas, iako każdemu wiadomo, zámięsza-nie w Persyi początek swoy wźięło, zaczym teraz dalszą kontynuacyą inkursyi ustawicznych w Prowincyach Starodawnych Rossyiskich poczynionych, *adinterim* pominąwszy; reflexye niektore przed się biorę, uważaiąc iakim sposobem Porta Ottomańská *hac occasione* postąpiła sobie.

Prawdźiwie w ten czas Persya *in extremitate* zostawałá w te *fata* przez rebellią Auganczow y Lesginczow, ktorzy przećiwko Szachowi Panu swemu powstali byli, wprowadzona.

Ciż rebellizanći nie tylko ważyli się w Szamachyi wiele Kupcow Rossyiskich, ktorzy spuszczaiąc się na dotrzymanie Traktatow Publicznych, bespiecznie tam handle swoie prowadźili, pozabiiać, y ich substancye więcey niż Million Rublow wynoszące pobrać, ále y plántę formować, aby ná Prowincye stare Rossyiskie uderzyli.

Wiadoma to rzecz, iak wielki interes Rossya w tym záłożyłá, áby Krolestwo Perskie *in Statu suo* utrzymała, y wszelkim sposobem temu zabieżeć usiłowała, áby insza iáka Potencyá brzegi morza Kaspijskiego nie opanowała, z tey tedy zwyż mianowaney

http://rcin.org.pl

ney przyczyny Cesarz Piotr I. Diwizyą znaczną Woyską swoiego do Persyi posłał, oraz *in eum finem*, aby ciż Rebellizánći zá okrućieństwá nad poddánymi Rossyiskiemi popełnione *justas luerent panas*.

Nie omieszkał przy tym Cesarz JMć o tym wszystkim y o prawdźiwych racyach teyże expedycyi Porćie Ottomanskiey przez Rezydenta swego w Konstantynopolu będącego informacyi uczynić.

Prześwietna Porta z razu prawdę mowiąc *nullam monstravit inquietudinem*, do tego też żadney przyczyny nie miała, ale w krotce potym mianowanych Rebellizantow w protekcyą swoię wziąwszy, iawnie intencyą swoię pokazała, że Państwo swoie przy tym zamięszaniu *augere* chćiał.

Ten postępek niezgadzał się z Traktatem *pacis perpetuæ*, ktory między Portą y Rossyą *subsistebat*; ponieważ Lesginczowie, ktorym Porta protekcyą swoię dała, byli nieprzyiaćiołami deklarowanymi Rossyi, z drugiey strony y temu Traktatowi, ktory był między Portą y Persyą *contrariabatur*, ponieważ pomienioni Lesginczowie iawnymi Rebel-

http://rcin.org.pl

bellizantami byli powſtawſzy przeciwko Szachowi Panu ſwoiemu.

His non obſtantibus: Ceſarz Roſſyiſki, ktorego ſtaranie naybardźiey do tego *tendebat* końca, áby brzegi morza Kaſpijſkiego ubeſpieczył, y ruinie powſzechney Kroleſtwá Perſkiego zabiegł, przytym pokoy dobrą harmonią z Portą zachował, wolał *condeſcendere* do Traktatu, przez ktory Granice między Monarchią Roſſyiſką y Portą Ottomáńſką *ratione* Perſyi dyſtyngwowáne były; y żeby wſzelka diffidencya między tymi trzema Potencyami oddalona, była; więc takie Granice uczyniono, ktorymi ſię Porta chętnie kontentowała, obliguiąc ſię, że onych nie prześtąpi, choć by też Szach Tachmazyb do tey konwencyi *accedere* niechćiał.

Stoſuiąc ſię tedy do tegoż Traktatu wſzyſtkie *media* należące y ſkuteczne repreſentowano, áby *Princeps Perſiæ* toż akceptował.

Tym czaſem Porta, ktora niemiała *intentionem* dotrzymania obietnicy ſwoiey, máiąc *in actuali poſſeſſione* te Prowincye, ktore *vigore* tegoż Traktatu odebrała, przeſtąpiła Granice naznaczone, y Miaſto Ardewil, ktore *pro limitè perpetuô* tych trzech Poten-

http://rcin.org.pl

cyi poſtanowione było, y drugie Fortece tak z ſtrony Amadana, iako y gdzieindziey zabrała, maiąc przytym intencyą Jſpahan Stolicę Kroleſtwá Perſkiego podbić, zaczym nietrzebá ſię dźiwować że Szach Tachmazyb do pomienionego Traktatu przyſtąpić nie chćiał.

Wſzyſtko toRezydent Roſſyiſki Porćie Ottomanſkiey nie raz reprezentował, przy tym rzecz to ieſt ſama przez ſię tak znaioma & *evidens*, że ieżeli Prześwietna Porta chce, *ſine præventione* uważyć, to ſama przyznać powinna, że ſobie okkazyą ieſt, że zámięſzania teraźnieyſze tak długo trwały, ktore Porćię znacznych Summ ſtratę y krwi wylanie *cauſarunt*.

Jntencya tedy Porty była Stolicę Jſpahan ſobie podbić, ale maiąc impedyment przez oppozycyą Eſzrefa Pryncypała Auganczow partykularny z nim Traktat uczyniła & *contra Tractatum* z Roſſyą uczynionym, oneyże *totum onus Belli* przećiwko Eſzrefowi zoſtawiła, ktory zaráz po zawartym z Portą Traktaćie woyſko Roſſyiſkie w Gilanie ſtoięce áttakował.

Ale że go przez pomoc BOGA Wſzechmogącego toż woyſko zbiło, Szach Tachmazyb, w krotce potym

http://rcin.org.pl

potym tak- ſzczęśliwy był, że iarzmo Rebellizantow na ſię włożone z rzućił z ſiebie y Rezydencyą ſwoię Iſpahan znowu odebrał.

Turcy *ultra limites deſignatos* pobrali byli Prowincye Szchudzhiſtan y Loriſtan, ktore w konwencyi wzwyż pomienioney z Roſſyą uczynioney wyrażone nie były; co przyczyną nowey Woyny między SzachTachmażybem y PortąOttomańſką było.

Tachmazyb z Wielkim ſtaraniem ſzukał pomocy u Roſſyi, ale Ceſarz Imć Roſſyiſki niechcąc żadney pokazac niechęći Porćie Ottomańſkiey Traktatu żadnego z nim czynić nie chćiał.

Porta zaś Ottomańſka bez ſkrupułu z tym że Szachem pokoy partykularny uczyniła; więc to był drugi Traktat *cum excluſione* Roſſyi uczyniony, oddawaiąc Szachowi Prowincye Amadam y Tauris.

Ceſarz Imć Roſſyiſki niemaiąc żadney intencyi, Prowincyi Perſkich ſobie przywłaſzczać, widząc, że Porta Ottomańſka z Tachmazybem pokoy zawarła, z nim także po tym Traktat uczynił, *vigore cujus* onemuż Prowincye Gilan, Aſtara, y inſze aż do rzeki Kura oddał, nic ſobie nie excypuiąc, tylko

http://rcin.org.pl

ko Fortecę na brzegach Morza Kaſpijſkiego leżącą dla niebeśpieczeńſtwa Pańſtwa ſwoiego & *in eum finem*, aby iaka potencya Cudzoźiemſka onych nie zabrała.

Traktat między Porta Ottomańſką y Perſyą zawarty w krotce był złamany przez publiczną Woynę.

Do tego czaſu Prześwietna Porta reprezentacyi ſłuſznych, ktore iey Roſſya z okazyi zawartego z nią Traktatu czyniła, ſłuchać nie chćiała; ponieważ tenże Traktat tak częſto gwałcąc, w partykularne Traktaty z Eſzrefem y Tachmazybem (iako ſię wyżey pokazało) weſzła.

Ale ſkoro ta nowa Woyna zaczęła ſię, *inſtantanè* Porta Roſſyi upraſzała, aby ſpolnie z nią zamięſzanie Perſkie uſpokoić chćiała, Roſſya tedy, lubo do ſyć racyi do diffidencyi miała, iednak chcąc pokazać rzetelność intencyi ſwoich, nakłoniła ſię *ad deſideria* Prześwietney Porty, y Ordynans Rezydentowi ſwemu w Konſtantynopolu będącemu przyſłała, aby on z ſtrony tego z nią w negocyacyą wchodźił; tenże Rezydent w konferencyach z Mi iſtrami

http://rcin.org.pl

mi Porty mianych, kilka razy proponował, aby *ex utraq; parte*, Pełnomocnych, na granice Perſkie wyſłać, ktorzyby Szachowi kondycye pokoiu ſprawiedliwego proponowali; á ieżeliby na to pozwolić nie chćiał, aby po tym *fœderata manu* na niego uderzono.

Nie zdała ſię ta propozycya Porcie, ktora odmieniwſzy pierwſze ſwoie intencye z ſtrony uſpokoienia Woyny Perſkiey Rezydentowi odpowiedziała, aby Roſſya *ex parte ſua* tylko *exactam neutralitatem* zachowała, y że Porta Ottomańſka ſama rzeczy ſwoie *viâ armorum* w Perſyi zakończy.

Zachowała Roſſya *quàm exactiſſimè neutralitatem*, y przy tym iawne dokumenta życzliwości ſwoiey ku Porćie, że z nią w dobrey kointelligencyi zoſtawać chćiała, pokazała.

Porta zaś Ottomańska widząc w tey Woynie niepomyślne ſukceſſa, *frivolum adinvenit prætextum* wyrzucaiąc Roſſyi, że ona Monarchią ſwoię od Szchriwana aż do Georgi rozſzerzyć chćiała, y o to z Perſyą potaiemną uczyniła konwencyą; chociaż tedy te wymyſły (iakom wyżey wſpomniał,)

bez

http://rcin.org.pl

bez wszelkiego były fundamentu, iednak Cesarz Imć Rossyiski chcąc oddalić od siebie wszelką diffidencyą Porty, żeby *ansam querimoniæ* nie miała, oddał Persyi Fortece nad brzegami Morza Kaspijskiego bądące, ktore *antiquitus* oneyże należały, zaczym Woysku swoiemu nazad wrocić się rozkazał, idąc przykładem sławnych Antecessorow swoich, ktorzy *nullo modo* z rozruchow Perskich profitować nigdy nie chćieli.

Iednak przy oddaniu tychże Fortec te kondycye położono. *1mo.* Aby te Fortece *in perpetuũ* do Persyi należały y od niey oderwane nie były, ani iakiey potencyi Cudzoziemskiey *per cessionem* oddane. *2do.* Ze do Traktatu przyszłego z Portą Ottomańską y Persyą Cesarz Imć Rossyiski iako przyiaćiel obudwu stron przypuszczony będzie. Ta tedy (*generaliter* mowiąc, była) *facies rerum Perficarum*, y reprezentacya tego, iakim sposobem Porta *intuitu* tego Państwa postąpiła sobie Wszystkiego tego pryncypalne wyraźiłem cirkumstancye, aby *mundus impartialis*, partykularnie zaś Prześwietna Porta przypomniała sobie, że tak długą y nieszczęśliwą dotąd sama sobie *causavit* Woynę.

Augen.

http://rcin.org.pl

Agendi zaś *ratio* Porty Ottomańskiey z Rossyą, *quo ad rationem rerum Persicarum* ta iest, że pełna była *hostilitatum & violentiarum apertarum*, tak iako y w Prowincyach dawnych teyże Monarchij.

Nietylko bowiem Porta Granicami, Traktatem z Rossyą uczynionym oney naznaczonemi kontentować się nie chciała, ale też *si fortuna concessisset*, całą przywłaszczyć sobie Persyą pragnęła, a ieszcze Fortece zabrać chciała, ktore *vigore Tractatûs* do Rossyi należały.

Według tegoż Traktatu naznaczono było Kommissarzow *ab utraq; parte*, y ciż Kommissarze regulowali w pierwszych dwuch konferencyach z iedney strony Szyrwaru, ale z strony granic drugiey partyi, Porta pozwolić nie chciała, żeby były regulowane, chociaż tak częste reprezentacye *eo intuitu proponebantur*.

Deklarowała z razu Porta żeby Rossya to *Territorium* wyżey wyrażone opanowała, y że nigdy oto żadney kontrowersyi czynić nie będzie; iednakże iak Woyska Rossyiskie w Possessyą swoię to *Territorium* wziąć chciały; Porta ie sobie przywłaszczy-

http://rcin.org.pl

ła maiąc pretext, że dla Religij Machometańskiey *ſub poteſtate* Roſſyi bydź nie może.

Po wźięćiu Miaſta Ardewila Prześwietna Porta, także y Prowincye, Aſtrara y Kiergut, ktore na ſtronie Morza Kaſpiyskiego *conſiſtunt*, y *mediante* Traktatu Roſſyi należały zabrać chćiała, na wykonanie tey intencyi, Turcy z Ardewilu częſte naiazdy czynili y Ziemię *funditus* zpuſtoſzyli, po nieprzyiaćielsku wſzędźie poſtępuiąc ſobie, y ludźi w niewolą zabieraiąc, takież okrućieńſtwo Daut Bek, y Turczyn Karatſzy Ali Paſza w Ziemi Baku wſzędźie pokazał.

Darga Kuli Bakińſki, Huſzeyn Bek, Nayp Salianski, y Azażuk Brat Szamchala Rebellizanći protekcyą Porty wźięli, będąc *ſubordinati* aby bez przeſtanku Prowincye Roſſyiskie naiezdzali y tam znáczne ſzkody czynili.

Surchay Gubernator Szamachyi, z licznym Woyſkiem Turkow y ſwoich własnych ludźi, Ziemie Kazyl, Agatſch y Salian puſtoſzył, ubogich Ziemianow y Garnizony bez miłośierdźia zabijaiąc, albo ich więźniami czyniąc, Wśie y Magazyny *frugibus* napełnione bez wſtydu popalił, ſam nieſłychane

http://rcin.org.pl

chane wiolencye z Synem swoim popełnił, w drugich zaś Ziemiach do Rossyi należących, Katczey Beck *similes crudelitates attentavit.*

Podobney doświadczyły nieszczęśliwości & *fatalitatem* Prowincye Lechary, Atczary, Siakuczki, Sawansky, Tángaruczi, Lasiliszansky, Nawaruczi y Szendali, ale że niepodobna *singulatim* wszelkich exorbitancyi & *illicita facta* wyliczać, dla tego *supprimo calamum*, zwłaszcza że o nich Porta Ottomanska, zaraz iak się stały *sufficienter* informowana, & *non dubitandum* żeby ich w świeżey niemiała pamięci.

Reprezentacye przez Gubernatorow Rossyiskich Officyerom Tureckim kommenduiącym w Persyi, tudzież y przez Rezydenta Rossyiskiego samey Prześwietney Porćie Ottomańskiey uczynione skutku żadnego nie wzięły; insolencye Tureckie codziennie *augebantur*, y nie pierwey *cessarunt*, aż Woysko Rossyiskie *totaliter* z Persyi wyszło.

Tego nieuważaiąc Cesarz Imć Rossyiski zawsze przyiaźni swoiey y szczerości Porćie dotrzymywał y intencyi stateczney nieodmienił ale ią do tych czas kontynuował.

http://rcin.org.pl

Wie dobrze Porta Otomanska *quibus modis* Cesarz Imć salwował Aly Paszę, ktory z swoim Woyskiem w ostatniey mizeryi w Ardewilu zostawał; y onemu *Instinctu* Munificencyi swoiey Pańskiey aż do Astary *sumptus & victum subministrare* y eskort aż do Granic Tureckich dać kazał. Tudzież Nayiaśnieyszy Cesarz Imć Rossyiski kilka set Poddanych Tureckich, ktorzy się z niewoli Perskiey y Usbeckiey salwowali mile przyiąć, y onych *omnibus necessitatibus* opatrzyć; *insuper secure* do ich Oyczyzny odprowadzić rozkazał, ktore to cirkumstancye iako Narodowi Ottomańskiemu są dobrze wiadome, tak te Osoby ktore łaski Cesarza Imći Rossyiskiego doznały, prawdziwey wyznać rzetelności *testimonio veritatis non recusabunt.*

Ale nietylko w Persyi, lecz y w Prowincyach, Europeyskich *antiquitus* Rossyi należących Turcy *similes hostilitatum exercebant actus.*

Jużem tedy wyraźił wyżey, co się od konkluzyi Traktatu, aż do Roku 1723. w teyże materyi stało.

To pewna że Porta Ottomańska reflexyi żadney nie

http://rcin.org.pl

nie czyniła, ani na remonstracye Cesarza Imć Piotra pierwszego sławney pamięci, ktory *eo intuitu* do Sułtana pisał, ani na reprezentacye Rezydenta Rossyiskiego *sine intermissione Ministerio Constantinopolitano* uczynione; *querimoniæ oretenus*, tudzież skryptem Posłowi Tureckiemu u Dworu Cesarza Imći Rossyiskiego w Moskwie przebywaiącemu Kapiczy Pasza Niszley Mechmet Aga nazwanemu z instancyą *eum in finem* aby się prędka *in prætensionibus* satisfakcya stała, powtorzone, skutek tak płonny wzięły, że tegoż Roku 1723. Inkursye przez Tatarow, Turkow *& populum in vicinia* Azoffa *habitantem*, w Prowincye Pułtawa y Mirogrod przeciwko Bachmutowi y Kozakom Duńskim uczynione, cięższe y okrutnieysze niż przed tym czyniono zdały się.

Roku 1624. Takoweż excessa pospolstwo *in vicinia* Azoffa mieszkaiące y Tatarowie Krymscy w Prowincyach Pułtawskich y Mirogrodzkich, w Bachmućie y w Ziemi Kozakow Duńskich y Kałmukow Iurtskich popełnili.

Toż się stało y Roku 1725. w Bachmućie.

Roku 1726. takowe naiazdy kontynuowano w Bachmaćie, y Ziemi Kozakow Duńskich.

http://rcin.org.pl

Roku 1727. Retranſzement, Kozacy Duńſcy y Miaſto Bachmut rowne przeſzłym *hoſtilitates* ponieśli.

Roku 1728. Mianowany Retraſzement, Kozakow Duńſkich y Miaſto Bachmut rownym gwałtem attakowano.

Tegoż Roku Batyr Toyſza z Kałmukami y Adherentami ſwymi, poddani Państwa Roſſyiſkiego porabowawſzy drugich Obywatelow tey Monarchyi; do Tureckiego uśli Państwa, ktorych Prześwietna Porta publicznie przyięła y onym aż do tego czaſu protekcyą daie.

Roku 1729. Bachmut y Ziemia Kozakow Dunſkich takowymi Inkurſyami Tatarſkimi agrawowane były.

Roku 1730. Takowe *hoſtilitates* przećiwko Kozakom Duńſkim w Prowincyach Bachmutowſkich y Mirogrodzkich kontynuowano.

Roku 1731. y 1732. Tatarowie Turcy & *populus in Vicinia* Azoffa mieſkaiący *Isdem hoſtilitatibus* kozakow Dunſkich y Kabardynow, ſtarodawnych

http://rcin.org.pl

dawnych poddanych Rossyiskich *aggressi sunt*, wszystko co się *furori* Ich opponowało wycięli; Ziemianow Ubogich zabyiali, drugich w niewolą poimali, bydła y Substancye Ich zabrali, Miasteczka y wśie *in favillam* obrocili.

Kontentowało to do tych czas Portę Ottomańską że złe swoie Intencye przeciwko Rossyi *per tot hostilitates* w Persyi y na Granicach Starodawnych Rossyiskich popełnione pokazywała, ale Roku 1733. *totaliter* wszelkiey przyiaźni y Traktatu *solennissimè* między tymi dwiema Nacyami zkonkludowanego zapomniawszy, iawnie y okrutnie Rossyą attakowała.

Donduk Ombo Pryncypał Kałmukow y Poddani Państwa Rossyskiego *dissensionibus collisus* swoim Kanem obawiaiąc się aby według zasług swoich niebył skarany *ante expirationem Anni* 1732. uciekł do Państwa Tureckiego.

Przed ucieczką pomienionego pryncypała, Rezydent Rossyiski Porćie *in terminis convenientibus* reprezentował, aby protekcyi zadney Dondukowi Ombowi nie dawała, na co Porta temuz Rezydentowi

http://rcin.org.pl

towi pozwoliła, y deklarowała, że tego desertora nie przyimie upewniaiąc iego z iego adherentami odeśle Iednak samą rzeczą *plane in contrariũ* czyniła; albowiem Donduk Ombo z kilką Tysięcy Ulussow ktorzy poddanymi Rossyiskiego Państwa byli, nie tylko iawnie w protekcyą był *admissus*; ale *insuper* ieszcze Porta poddanym Tureckim pozwoliła, aby się z tymi Rebellizantami złączyli, y Powiaty Rossyiskie *indefinenter* naiezdzali.

Więc oni pomienione Kraie pustoszyli wiele wśiow zruynowali, Ziemianow pozabiiali, y kilka Tysięcy tychże Obywatelow w niewolą wzieli.

Y Aby Porta tym *evidentiùs* pokazała że sobie wcale miłego nie życzy pokoiu, wkrotce potym Feligereija Sułtana z znacznym Woyskiem Turkow y Tatarow wysłała, dawszy mu Ordynans aby nie tylko na Prowincye Perskie (ktore *protunc* Rossyi należały) ale też y na Dagueștan Prowincyą starodawną Rossyiską naiezdzał, y aby to wszystko podbiwszy daley do Persyi wtargnął.

Oczym Rezydent Rossyiski dowiedziawszy się Porćie remonstrował, że takowe *actus Publicam tranquilli-*

http://rcin.org.pl

quillitatis jacturam præseferunt, deklaruiąc przytym, że ieżeli ten Order *ad executionem* przyidźie, Rossya *vim vi repellere* będźie musiała.

Generałowie Rossyiscy wtenczas w Persyi kommenduiący takąż deklaracyą Fetigereyowi Sułtanowi nim się do Granic tego Państwa przybliżył, uczynili, iednak wszystkie te protestacye *finè effectu* były.

Bo nietylko Chan Krymski poddanych wzwyż pomienionych Rossyiskich do rebellyi pobudzał, ale y sama Porta Ottomańska do nich Listy publiczne, ktore rozdawano, pisała, upominaiąc ich, aby się z Fetigereyem Sułtanem złączyli, y oraz znim Woyska Rossyiskie attakowali, co że się stało, Originalne Listy Porćie Ottomańskiey przez Rezydenta Rossyiskiego produkowane *testantur*.

Zaczym tedy Fetigerey y Kapiczy Pasza, ktory razem z nim Kommendę prowadźił, w Prowincye Rossyiskie wpadli, y na Woysko Jego Cesarskiey Mći, uderzyli, y chociaż z stratą wielu Ludźi *repulsi* byli, Iednakże Usmeyowi y inszym poddanym Rossyiskim wyperswadowali, że rebellizowali, y oraz z niemi się złączyli, Potym Miasto Derbent Attako-

http://rcin.org.pl

wali szturm przypuściwszy, y nietylko straszną szkodę w Prowincyach nowychw Persyi Rossyiskiemu Państwu należących porobili, ale też *& in antiquo Territorio* teyże Monarchyi *in Vicinia* Miast Rebeńskich, zkąd kilka Tysięcy Ludźi w niewolą do Turek possali.

Wten czas właśnie Chorągiew kozakow Dunskich pod Kommendą Attamana Frolowa stoiąca w Prowincyach starodawnych Rossyiskich attakowana była, przez insze Woysko Tatarskie, z ktorych wielu zabiwszy, wźięli Attamana z wielką liczbą kozakow, Insi zaś Tatarowie inszą inwazyą przećiwko Kozakom Dunskim y w Prowincyach Bachmut y Isum uczynili.

Z tych Poddanych Rossyiskich, ktorych Fetygerey Sułtan pobrał, wielu do Konstantynopola zaprowadzono, o czym Rezydent Rossyiski dowiedźiawszy się, *restitutionem* onych *vigore* Traktatu pretendował, ale miasto satisfakcyi *repositum* mu, aby tych Niewolnikow wykupił y za każdego *seorsivè* sto Lewkowych wyliczył, co y uczynił y za każdego ktory do niego przyszedł *juxta constitutam taxam* zapłacił.

Roku

http://rcin.org.pl

Roku 1734. Prowincye Rossyiskie na Granicy leżące tak iako y przedtym *hostili insultu* naieżdżano.

Item Turcy Azowscy y Tatarzy Krymscy y Kubańscy *Ordinarias hostilitates suas* przeciwko Kozakom Duńskim zaczęli, naiachawszy Powiaty Bachmut y Pułtawa, gdźie wieś Berkut nazwaną, *circa fluvium Boristhenem & Orel* leżącą, *funditus* zruynowali, Obywatelow *utriusq; Sexus & omnis ætatis* bez miłosierdźia trupem położono, y resztę w niewolą wzięto.

Przy tak iawnych Traktatu zgwałceniach y ustawicznych lezyach ktore Imperium Rossyiskie od Turkow y Tatarow ponosić musiało, przyznac każdy może, że *Magnanimitas* Imperatorowy Jeymości Pani Moiey Miłościwey cały świat Imparcyalny *in admirationem* pubudzała; że ona przeciwko aggressorom Państwa swoiego, *viâ repressaliorum* nie poszła, y wet za wet nie oddawała, lubo prawo Boskie *& lura Gentium, in defensionem* Państw y poddanych swoich *justam permittunt vindictam*, ile że nie iedno takie *attentatum* od Porty *commissum*, ale też

http://rcin.org.pl

tak znaczne wiolencye od tak wielu lat popełnione, krew tak wielu Tyſięcy Obywatelow y poddanych Roſſyiſkich niewinnie rozlana, tak wiele Tyſięcy inſzych w niewolą zabranie tego wyćiągaią, *ut juſta tot malorum ſubſequatur retributio.*

Sámá Porta Ottomańſka y wſzyſcy Machometanie to przyznaią, że Imperatorowa Jeymość miała doſyc Woyſka, y że Jey nic nie brakowało do wypełnienia tego przedſięwźięćia, y owſzem że ſituacya *rerum Perſicarum favorabilem* Jey do tego podawała *occaſionem*, zaczym na woli Imperatorowey Jeymći to wſzyſtko zawiſło było; Ale *innata* Imperatorowey Jeymći *animi magnitudo*, y ſzczere pokoiu y przyiaźni z Portą dotrzymania pragnienie, do tego czaſu *indignationis ejus* hamowały *effectum;* tym ſię kontentuiąc, że przez Rezydenta ſwego, tak uſtnie iako też ſkryptem *hos inſultus & injuſtitias* reprezentować, y o rekompenſe onychże upominać ſię kazała.

Miniſtrowie *Exoticarum Potentiarum* ktore życzą ſobie aby pokoy iednoſtayny między tymi Dwiema Monarchiami był konſerwowany u Porty Otto-

mań-

http://rcin.org.pl

mańſkiey rezydujący *bona ſua officia* dla utrzymania dobrego porozumienia z obudwu ſtron *interponebant*, zaczym Imperatorowa Jmć Roſſyiſka *realiter* ſpodziewała ſię, że Przeświętna Porta *tandem ſuam agendi rationem* odmieni, y że z całym światem, partykularnie z całą Ottomańſką nacyą nieſprawiedliwość ſwoich poſtempkow z Państwem Roſſyiſkim uzna y ſatisfakcyą proporcyonalną mu uczyni, aby tym ſpoſobem przyiaźń, beſpieczeńſtwo y profit obudwuch tych nacyi mogł bydź konſerwowany.

Przy tak miłey pożądanego pokoiu nadziei Imperatorowa Jmć aż do Roku 1735. rezolucyi od Porty Ottomańſkiey oczekiwała, y wtenczas zła teyże Porty Intencya razem wybuchneła, oraz pokazało ſię że mniey na przyiaźń Imperatorowey Imći uważa.

Miaſto reparacyi y nadgrody, ktorą namieniona Porta Ottomańſka dla inwazyi Fetygeroya Soltana uczynić miała, wyprawiła Hana Krymſkiego z ośmiudźieſiąt Tyſięcy Woyſka, w wzwyż pomienione Prowincye Roſſyiſkie, z takowąż Intencyą y z takim Ordynanſem iak przedtym Fetygereyowi Sułtanowi dała.

Wia-

http://rcin.org.pl

Wiadomo to Porćie Ottomańskiey, y nieraz Iey to proponowano, że *ratio ſtatus* Państwa ſama Roſſyiſkiego niepozwala, aby inſza Potencya, tylko ſama Perſya, nad brzegami morza Kaſpiyſkiego panowała, ponieważ wſzyſtkie Fortece ktore Roſſya w Perſyi zabrała była, oneyże *hac ſola conditione* powrocono. Wie przytym Porta Ottomańſka że Obywatele Ziemi Dagueſtańſkiey, *ab immemoriali tempore* bez wſzelkiey kontrowerſyi do Państwa Roſſyiſkiego należały, y że ta prowincya żadnym ſpoſobem w inſze ręce, *multominus* Porćie Ottomańſkiey nie może bydź oddana.

Ná to nie uważaiąc, Ali Paſza Naywyżſzy Wezyr, y Anteceſſor J. W. M. W. M. Pana, *nervoſis verbis*, to ieſt krotko, á węzłowato, tak Rezydentowi Roſſyiſkiemu uſtnie, iako y mnie przez List w ten czas do mnie piſany dał znać, że Prześwietna Porta wziąwſzy w protekcyą ſwoię *univerſum populum* Prowincyi Dagueſtańſkiey, Chanowi Krymſkiemu złączyć ſię z niemi, potym ſię ku Szirwanowi pomknąć, y to *Territorium* ſobie podbić rozkazała, *hôc adjectô*, że ieżliby Roſſya tey expedycyi op-

ponow ć

http://rcin.org.pl

ponować się miała, że ią Porta *vi armorum* popierać będzie.

Odpowiedziałem mu z rozkazu Nayiaśnieyszey Imperatorowy Jeymći, że *hæc agendi ratio contrariatur* Traktatowi, y chcąc Portę od tego przedsięwzięcia *amovere*, protestowałem się przeciwko temu, wyrażaiąc że Imperatorowa Jeymć Pani Moia Miłościwa *in omnem eventum*, sposobow przyzwoitych zażyć, *& vim vi repellere* obligowana będzie, co y Rezydent Rossyiski Przeświętney Porcie deklarował, ale daremne były te wszystkie prekaucye.

Nie inszy odebrał respons od Porty Rezydent, tylko takowy iaki pospolicie, kiedy chce *apertè* pokoy łamać, dawać zwykła, mianowicie, że Wielki Wezyr niechce więcey o tych rzeczach słyszeć, y że taka iest wola Sułtana swego Pana. Takąż odpowiedź dał Wezyr Ministrom, Potencyi przyiaźń konserwuiących, *utriusq; Imperij*, Posłowi Angielskiemu, Hollenderskiemu y Rezydentowi Cesarza Jmći Rzymskiego.

Zaraz tedy Chan Krymski z Woyskiem postępował, y Prowincye Dagueſtańskie attakował pu-

stosząc

http://rcin.org.pl

ſtoſząc kray tameczny y wſzelkie okrućieńſtwa według zwyczaiu Nacyi ſwoiey tam popełniaiąc.

Przy konkluzyi tego czaſu, Tatarzy Krymſcy częſte inkurſye w inſzych Powiatach Roſſyiſkich czynili, biorąc wſzędźie przykład, z poſtępkow okrutnych Hana, ktory w Dagueſtanie, nie tylko czarną Ziemię, *& abominabilem deſolationem* po ſobie zoſtawił.

Z tych tedy cirkumſtancyi y racyi zwyż wyrażonych Imperatorowa Jeymć Pani Moia Miłościwa, widząc że wſzyſtkie reprezentacye y *motiva* przyiaćielſkie, dotąd były daremne, dywizyi Woyſka ſwoiego w Ukrainie ſtoiącego, ku Granicom Krymſkim ruſzyć ſię kazała, z tą intencyą áby Chana Krymſkiego do upamiętania ſię przywieść, y exekucyą tey exp dycyi zatamować, y áby on do Krymu znowu ſię wrocił, więc kommenduiącemu Generałowi Woyſka Roſſyiſkiego takowy dała Ordynans, áby ſię *inſtantanè* do Granic Roſſyiſkich reiterował, ſkoro uſłyſzy, że Chan nazad do Krymu powroci.

On

http://rcin.org.pl

On też wziąwszy wiadomość z rożnych mieyſc, o powrocie Chana do Krymu, zaraz od Granic Tatarſkich odſtąpił, y w Ukrainie znowu z Woyſkiem ſię lokował.

Jednak te Nowiny nie były prawdziwe, y Chan Krymſki nie myśląc o wroceniu ſię nazad, *impunè graſſabatur.*

Zaczym Rezydent Roſſyiſki uczyniwſzy *Menſe Novembri* Roku przeſzłego żwawe reprezentacye, miaſto ſatisfakcyi, tę uſzczypliwą y wzgardy pełną odebrał rezolucyą, że Chan Krymſki zá faworem y pomocą Generałow Roſſyiſkich, iuż ſzczęśliwie w Perſyi ſtanął.

Krotko mowiąc, áni moderacya, ktorą Nayiaśnieyſza Imperatorowa Jeymć Roſſyiſka przez tyle lat pokazała, iako całey Machometańſkiey Nacyi wiadomo, áni remonſtracye, deklaracye, y proteſtacye od tego Państwa, tak częſto powtorzone, áni też Miniſtrow *Potentiarum amicarum* Porty Ottomańſkiey Interpozycye do tego przyprowadźić nie mogły, áby należytą ſatisfakcyą ſzkod poczynionych uczyniła, álbo przynaymniey iakikolwiek znak

http://rcin.org.pl

lub dokument, że konſerwacyi pokoiu y dalſzey przyiaźni z tą Monarchią ſzczerze y prawdźiwie życzy ſobie, pokazała; Czemu dźiwować ſię nie trzeba bo iuż teraz ten ſekret wyiawił ſię, kiedy Porta Ottomańſka tę rezolucyą przed ſię wźięła, że wſzytkiemi ſiłami ná Państwo Roſſyiſkie chce uderzyć.

Już ſię wyżey wſpomniało, że Fortece nad brzegiem morza Kaſpiyſkiego nie inſzym pretextem tylko *hâc conditione* oddano, áby Jey Ceſarſka Mość w Traktat przyſzły, ktory Perſya z Portą Ottomańſką uczyni, *tanquam Potentia Amica Duarum partium paciſcentium* razem wchodźiła.

Więc do uwagi y rozſądku całemu Swiatu y przeświętney Porćie, partykularnie záś, całey Nacyi Ottomańſkiey podaie ſię; Jeżeli Imperatorowa Jeymć Roſſyiſka, pewnieyſzy rzetelnośći ſwoiey dać mogła dokument, że ſobie życzy z Portą Ottomańſką w dobrey żyć kointelligencyi y pokoiu, kiedy przećiwko teyże Porćie Ottomańſkiey z Perſyą złączyć ſię nie chćiała, co *ſine ullo ſcrupulo poſt tot hoſtilitates & læſiones*, ktore od teyże Porty wyćierpiała, uczynić mogła, ále tylko publicznie tego pretendowała, áby w przyſzłym Traktaćie między Por-

tą

http://rcin.org.pl

tą Ottomańską y Perſyą zachodzącym, *tanquam Potentia amica utriuſq; partis paciſcentis* inkludowana, była, áby tym ſpoſobem *cum utraq; parte*, w prawdźiwey y ſtateczney żyć mogła przyiaźni.

Ta Imperatorowy Jeymći Roſſyiſkiey pretenſya, negocyacyą od Perſy, w ktorą ona z Portą Ottomańską aktualnie weſzła podparta, ále od Porty Ottomańſkiey *totaliter* nie była akceptowana, y owſzem wzgardzona, *his formalibus*, że nigdy pokoiu z tą kondycyą nie uczyni, ponieważ ma Roſſyą *in caput* ſobie nieprzyiazną, przećiwko ktorey wſzyſtkie śiły ſwoie obroćić umyśliła.

Y iuż aktualnie w wſzyſtkich Prowincyach Tureckich wielkie *præparatoria Belli* czyni, Woyſka Ottomańſkie pod kommendą Seraſkiera w Babadachu śćiągaią ſię, Chan záś Krymſki, (iako tu mamy wiadomość) z licznym Woyſkiem ná Granicach Roſſyiſkich ſtoi, y áby Porta Ottomańſka, do iawnego pokazania Państwu Roſſyiſkiemu złey intencyi ſwoiey, żadney nie opuśćiła okazyi, tedy więcey od Rezydenta Roſſyiſkiego Memoryałow y Skryptow pod Tytułem ordynaryinym Imperatorowy Jeymći Roſſyiſkiey piſanych, przyimować nie

http://rcin.org.pl

chce, co przedtym bez naymnieyszey trudności czyniła y takowe Tytuły ná memoryałach, nie tylko przyimowała, ále też one w Traktatach formalnych z Rossyą wyrażała.

Po tych postępkach tak dziwnych y niegodziwych, tudzież Intencyach Nieprzyiacielskich, iawnie pokazanych, iuż Jmperatorowy Jeymći Rossyiskiey, *nullum restat medium*, *& nihil expedit*, tylko *in tuitionem suam* pamiętać, y te śiły ktore ma *desuper* sobie powierzone, przeciwko Porćie Ottomańskiey obrocić, áby Jey Poddani napotym *in tranquillitate* zostawali, y od wszelkich inkursyi y naiazdow bespieczni byli, do czego *Leges Divinæ*, *Ius naturæ & Gentium*, y powinność *Regiminis* Imperatorową Jeymość obliguią.

Ten List ze wszystkiemi punktami wzwyż specifikowanemi z rozkazu Imperatorowy Jeymći Pani Moicy Miłośćiwey do J. W. W. M. W. M. Pana iako pierwszego Ministra Porty Ottomańskiey pisze, to oraz deklaruiąc, że lubo Imperatorowa Jeymość z słusznych racyi, *& ex urgente necessitate*, ná obronę poddanych swoich, y áby *vim vi repellat*, *armis uti* musiała, maiąc ufność w Bogu iako sprawiedliwey

spra-

http://rcin.org.pl

ſprawy Protektorze że Jey z Prowidencyi ſwoiey pobłogoſławi.

Jednakże Imperatorowa Jeymć nie z chęćią ále *repugnanter* do tey przyſtępuie rezolucyi, nie maiąc przytym inſzey intencyi, tylko áby zá tak mnogie wiolencye y ſzkody ktore Roſſya dotąd od Porty Ottomańſkiey odnioſła, proporcyonalną odebrała ſatisfakcyą, y pokoy takiemi kondycyami był utwierdzony, żeby bespieczeńſtwo & *tranquillitas* Prowincyi y Poddanych Roſſyiſkich *in futurum* iak naylepiey tym ſpoſobem ufundowana była, iako przedtym, (nim to, com wyżey wſpomniał ſtało ſię,) między temi dwiema Państwy w nienaruſzoney całości zoſtawała.

Ná oſtatek Nayiaśnieyſza Imperatorowa Jeymość deklaruie, że ieżeli Porta Ottomańſka w takowey iako ona, *promovendæ pacis* znaydować ſię będzie gotowości, y diſpozycyi, & *ad ſopiendas diſſenſiones* Miniſtrow ſwoich pełnomocnych *ad confinia* tego Państwa wyſle; Wzaiemnie także y Imperatorowa Jeymć Miniſtrow ſwoich nie odwłocznie delegować będzie, áby tak pożądane *opus*, & *utrią Nationi ſalutare* iak nayprędzey zakończone było.

Z tych

http://rcin.org.pl

Z tych wszystkich racyi, Przeświętna Porta y cała Nacya Ottomańska przyznać y zmiarkować mogą, szczere y stateczne intencye Imperatorowy Jeymći; ktore do iak naygruntownieyszego *collimant* uspokoienia; że chociaż (iakom wyżey wspomniał) *ex neceſſitate arma capere* musiała, iednakże *ab ea intentione* daleka, áby te zamięszania długo trwać miały, y owszem Imperatorowa Jeymość Pani Moia Miłościwa tego sobie *inter prima oblectamenta* życzy, áby się iako nayprędzey zakończyć mogły.

Cæterum kończąc ten moy List do J.W.W.M. W.M.Pana pisany, ná ktory, niech taka rezolucya od Przeświętney Porty będzie, iako sama zechce; spodziewam się iednak, że Rezydentowi Rossyiskiemu w Konstantynopolu będącemu *liberum diſceſſum* z Jego ludźmi y Bagazami bronić nie będzie, y Eskort *propter ſecuritatem* aż do Granic Rossyiskich Jemu przyda, akkommoduiąc się w tym *praxi antiquæ omnium Nationum politicarum* y uważaiąc że Imperatorowa Jeymość Pani Moia Miłościwa sobie *in tali caſu ſimiliter* z przeświętną Portą postąpiła, y że ten obyczay *& in futurum inviolabiliter* zachowa.

)o(*)o(

XVIII.2.830 1722

http://rcin.org.pl

XVIII-2.839

http://rcin.org.pl